

**ДОКЛАД ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИЯ
ПОСЛЕДВАЩ КОНТРОЛ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ПРЕПОРЪКИТЕ**

от одитен доклад № 0300100318
за извършен одит „Ефективност на предприетите мерки за облекчаване на
административната тежест върху земеделските производители”
за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2018 г.

Настоящият доклад е приет с Решение № 230 от 02.08.2022 г. на Сметната палата (Протокол № 29)

ВЪВЕДЕНИЕ

На основание чл. 50, ал. 1 от Закона за Сметната палата (ЗСП), в изпълнение на т. 6 от Решение № 117 от 31.05.2019 г. (Протокол № 20) във връзка с т. 3 от Решение № 288 от 12.08.2021 г. (Протокол № 31) на Сметната палата и Заповед № ПК-03-01-004 от 14.02.2022 г. на заместник - председател на Сметната палата на Република България, е извършен контрол за изпълнението на препоръките чрез повторна проверка по одитен доклад № 0300100318 „Ефективност на предприетите мерки за облекчаване на административната тежест върху земеделските производители” за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2018 г.

На основание чл. 49, ал. 1 от Закона за Сметната палата, на министъра на земеделието и на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ е изпратен окончателен одитен доклад № 0300100318 за извършен одит „Ефективност на предприетите мерки за облекчаване на административната тежест върху земеделските производители” за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2018 г., с общо 9 (девет) препоръки и 2 (две) подпрепоръки с определен срок за тяхното изпълнение до 30.06.2020 г.

С доклада за резултатите от осъществения последващ контрол за изпълнение на препоръките, приет с Решение на Сметната палата № 288 от 12.08.2021 г. е установено, че:

- от дадените на министъра на земеделието 5 (пет) препоръки, 2 (две) са изпълнени и 3 (три) не са изпълнени;
- от дадените на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) 4 (четири) препоръки, една е изпълнена, 2 (две) препоръки не са изпълнени и една препоръка е частично изпълнена.

Настоящата повторна проверка има за цел да установи степента на изпълнение на препоръките, дадени от Сметната палата с одитен доклад № 0300100318 „Ефективност на предприетите мерки за облекчаване на административната тежест върху земеделските производители” за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2018 г., които при първата проверка са оценени като неизпълнени или частично изпълнени.

РЕЗУЛТАТИ

I. При осъществения контрол за изпълнението на неизпълнените препоръки, дадени към министъра на земеделието

По препоръка 1. *Да се планират конкретни дейности и показатели за постигане на целта „въвеждане на електронно управление“ по Бюджетна програма „Организация на пазарите и държавни помощи” и да се определят отговорни структурни звена.*¹

Препоръката е дадена във връзка с констатациите по т. 1.2.1. от раздел I, част „Констатации и оценки“ от одитния доклад, че дейностите по намаляване на административната тежест не са обособени в самостоятелна бюджетна програма. Единствено Бюджетна програма „Организация на пазарите и държавни помощи” е свързана с намаляването на административната тежест по отношение на една от целите на програмата, а именно „създаване на оптимална бизнес среда чрез намаляване на административната тежест и подобряване на административното обслужване чрез

¹ Част „Констатации и оценки“, Раздел I, т. 1.2.1 на одитен доклад № 0300100318

намаляване и облекчаване на регулаторните режими в земеделието и въвеждане на електронно управление“.

В структурните звена, участващи в изпълнението на дейностите по Бюджетна програма „Организация на пазарите и държавни помощи“ не е включена дирекция „Информационно и комуникационно обслужване“, въпреки че една от целите на програмата е въвеждане на електронно управление. По програмата, както и по другите бюджетни програми не са планирани конкретни дейности и показатели за постигане на целта „въвеждане на електронно управление“. Дирекцията участва в Бюджетна програма „Администрация“, която включва дейности, подпомагащи изпълнението на всички останали програми, изграждащи структурата на бюджета, както и звената на пряко подчинение на министъра, които осъществяват, в т. ч. развитието на информационната инфраструктура на МЗХГ. Отчетеното изпълнение на програмата по отношение на информационната инфраструктура е свързано единствено с извършване на ежедневни огледи на сървърното и комуникационното оборудване.

Съгласно проекта на бюджет за 2021 г. и актуализираната бюджетна прогноза за периода 2022 - 2023 г. на МЗХГ в програмен формат, по Бюджетна програма „Организация на пазарите и държавни помощи“ не са планирани конкретни дейности и показатели за постигане на целта „въвеждане на електронно управление“ и не са определени отговорните структурни звена, поради което при първата проверка за изпълнение на препоръките на Сметната палата, препоръката е оценена като неизпълнена.

Повторната проверка показва, че:

- в бюджетната прогноза за периода 2022 - 2024 г. на Министерството на земеделието (МЗм) в програмен формат, в Бюджетна програма „Организация на пазарите и държавни помощи“ са определени 6 цели за изпълнение, една от които е „създаване на оптимална бизнес средата чрез намаляване на административната тежест и подобряване на административното обслужване чрез намаляване и облекчаване на регулаторните режими в земеделието и въвеждане на електронно управление“.²;

- за измерване и оценка на степента на изпълнение на целите на бюджетната програма има определени общо 52 показателя, които обаче не са адресирани към конкретно дефинирана цел. Въпреки това, във връзка с изпълнението на целта за „Създаване на оптимална бизнес средата чрез намаляване на административната тежест и подобряване на административното обслужване чрез намаляване и облекчаване на регулаторните режими в земеделието и въвеждане на електронно управление“ може да се адресират показатели за изпълнение № 14 „Поддържане на електронен регистър на кланиците, които извършват задължителна класификация“ и № 15 „Поддържане на електронен регистър на класификаторите, завършили курс на обучение и на издадените и отнети свидетелства“. Предвидено е предоставяните по програмата услуги да включват: поддържана база данни на кланиците, които извършват класификация, въз основа на годишните обобщения от класификацията; база данни на класификаторите, завършили курс на обучение и на отчетите свидетелства;

- отново в организационните структури, участващи в изпълнението на програмата не е посочена дирекция „Информационно и комуникационно обслужване“, но в раздела, свързан с информацията за наличността и качеството на данните за наблюдаваните показатели, ясно са посочени отговорните структурни звена и е очертана тяхната

² Бюджетната прогноза за периода 2022-2024 г. на МЗХГ в програмен формат – стр. 44;
<https://www.mzh.government.bg/bg/ministerstvo/byudzhet/>

функционална и предметна компетентност както по отношение предоставяните продукти и услуги по програмата, така и по отношение на необходимите данни и информация за осъществяване на мониторинг и докладване на изпълнението.

В предоставената от министъра на земеделието информация за предприетите мерки за изпълнението на препоръката е посочено, че към 04.03.2022 г. министерството изпълнява Договор № РД 51-4 от 08.01.2020 г. с предмет „Разработване на Интегрирана информационна система за пространствени и регистрови данни за изпълнение функциите на МЗХГ“, в който е предвидено разработване на интеграции чрез уеб услуги на електронно административни услуги по Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани и Наредба № 22 от 2016 г. за реда за воденето на регистър на тютюнопроизводителите и регистър на лицата, които притежават разрешение за изкупуване на суров тютюн. След приключване на договора, електронно административните услуги ще бъдат достъпни за гражданите чрез публичния портал на Интегрирана информационна система за пространствени и регистрови данни с web – базирано приложение.³

По отношение целта на бюджетната програма „въвеждане на електронно управление“ е изградена „Информационна система за електронни регистри на специализираната администрация в МЗХГ (ИС ЕРСА)“⁴, като основната насоченост на системата е свързване на всички специализирани регистри в системата на МЗм в една обща информационна система. Информационната система осъществява дейност по отношение на поддържане и ползване на 34 електронни регистри, включени в обхвата ѝ, които могат да комуникират и обменят информация по между си. ИС ЕРСА е основен инструмент за извършване на дейностите по първоначално вписване, промяна на обстоятелства, отписване/заличаване на данните в регистрите, както и при обработка и публикуване на данни от включените в нея регистри. Предоставя възможност за интеграция с регистри и електронни административни услуги, поддържани извън МЗм. Извършена е интеграция за теглене на данни през Regix и е стартиран процесът по изграждане на адаптери за предоставяне на данни към Regix от регистри на ИС ЕРСА. Информацията в системата се въвежда и актуализира от служителите от съответните дирекции. Информационната система работи в ИТ инфраструктурата на МЗм, която е една от дейностите, включена в Бюджетна програма „Администрация“, изпълняваща се от структурните звена от общата администрация на МЗм⁵, в т. ч. от дирекция „Информационно и комуникационно обслужване“. Бюджетна програма включва дейности, подпомагащи изпълнението на всички останали бюджетни програми на МЗм, в т. ч. „Организация на пазарите и държавни помощи“.⁶

Препоръка 1 е частично изпълнена.

По препоръка 3. *Да се предприемат действия за съобразяване с разпоредбите на чл. 36 от Административно процесуалния кодекс, във връзка с изискването за еднократно събиране и създаване на данни и служебно уведомяване, предвидени в чл. 2, ал. 1 и чл. 3 от Закона за електронното управление, при представяне на документи, включени в насоки за кандидатстване при бъдещи приеми по мерки от ПРСР 2014-2020 г.*⁷

³ Одитно доказателство № 5

⁴ Одитно доказателство № 5

⁵ Одитно доказателство № 6

⁶ Бюджетната прогноза за периода 2022-2024 г. на МЗХГ в програмен формат <https://www.mzh.government.bg/bg/ministerstvo/byudzhnet/>

⁷ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.2.2.4. на одитен доклад № 0300100318

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по т. 1.2.2.4., раздел II, част „Констатации и оценки“ от одитния доклад, че при прегледа на общите документи, придружаващи заявлението за подпомагане, включени в Наредба № 9 от 21.03.2015 г. по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от кандидатите е изисквана за представяне на информация, за която са налице данни, събирани или създавани от други институции, поради ненавременна създадена организация за: получаване на документите по служебен път; отпадане на утежняваща административна услуга; пропуск в нормативните изисквания за кандидати, които по едно и също време участват по повече от една подмярка, да не представят едни и същи документи.

При проверката на изпълнението на препоръката е установено, че към 30.07.2021 г. продължават да се изискват документи, за които според служителите на МЗм не е имало сигурност, че е възможно да се осигури служебен достъп:

- удостоверение за данъчна оценка, издадено в рамките на месеца, предхождащ датата на подаване на проектното предложение - важи в случай, че проектът включва разходи за закупуване на земя, сгради и/или друга недвижима собственост;

- удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;

- договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието, храните и горите за осъществяване на контрол за спазване правилата на биологичното производство по реда на чл. 19 и 20 от ЗПООПЗПЕС, придружен от писмено доказателство по чл. 29, параграф 1 от Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91, удостоверяващо, че земята/площите и/или наличните животни, с които е обосновано ползването на инвестициите, свързани с производство на биологични продукти, са предмет на контрол към датата на кандидатстване.

Тези документи продължават да се изискват от кандидатите по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“⁸ от ПРСР 2014-2020 г., вместо да се осигури служебен достъп, като изпълнителният директор на Държавен фонд „Земеделие“ мотивира необходимостта от тяхното изискване, с това че⁹:

- удостоверение за данъчна оценка (важи в случай, че проектът включва разходи за закупуване на земя, сгради и/или друга недвижима собственост) не може да се изисква по служебен път, тъй като е необходимо да бъде издадено в рамките на месеца, предхождащ датата на подаване на проектното предложение;

- удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър - в електронните регистри на Министерство на земеделието посоченият регистър не е актуален. Удостоверенията са с едногодишна давност и е необходимо да се изискват от кандидатите;

- договор за контрол¹⁰ с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието, храните и горите за осъществяване на контрол за спазване правилата на

⁸ Одитно доказателство № 3

⁹ Одитно доказателство № 6

¹⁰ по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз

биологичното производство по реда на чл. 19 и чл. 20 от ЗПООПЗПЕС, придружен от писмено доказателство¹¹ по чл. 29, параграф 1 от Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007¹², удостоверяващо, че земята/площите и/или наличните животни, с които е обосновано ползването на инвестициите, свързани с производство на биологични продукти, са предмет на контрол към датата на кандидатстване. Извършва се справка в регистъра на министерството, но не винаги се прикачват необходимите документи и поради тази причина продължава изискването на договора за контрол.

Изложените мотиви не могат да се приемат за основателни, тъй като:

- удостоверението съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър се издава от Областни дирекции „Земеделие“ (ОДЗ), след вписване на собственика на пчелина в регистъра по чл. 25, ал. 1 от същата наредба и екземпляр от удостоверението се съхранява в ОДЗ, което означава че може да бъде предоставено копие на удостоверението по служебен път. На електронната страница на Министерство на земеделието е публикуван списък¹³, поддържан на основание чл. 26, ал. 1 от Наредба № 47 от 2003 г., от който може да се извърши служебна проверка на обстоятелствата, вписани в списъка. Списъкът е актуален към 24.02.2022 г. В случай, че информацията не е актуална е следвало да се предприемат действия за осигуряване на данни, необходими за издаване на удостоверението по служебен път.

- договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от ЗПООПЗПЕС с контролиращо лице – сертификационно писмо/ сертификат от контролиращо лице са налични в База данни на производители, преработватели и търговци на земеделски биологични продукти и храни (Регистър на биологично земеделие) към Министерство на земеделието, през целия одитиран период. С оглед ползване на данни от регистъра и издаване на посочения документ по служебен път е следвало да се създаде организация за прикачване на необходимите документи в регистъра.

Независимо от изложеното и във връзка с настоящия контрол по изпълнение на препоръките, министърът на земеделието посочва, че предвид динамиката в дигитализацията на администрациите и предоставяните от тях електронни услуги за гражданите и развитието на средата за междурегистров обмен на данни RegiX, Управляващият орган на ПРСР 2014-2020 г. се стреми да съобразява списъка с необходимите документи за всяка процедура за подбор на проектни предложения с възможностите за предоставяне на съответната информация по електронен и/или служебен път към момента на стартиране на приема. Така например в т. 8 от Раздел 23. „Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения“ от Условието за кандидатстване по процедурите за предоставяне на БФП чрез подбор по подмерки 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“ и 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“¹⁴ е предвидена възможност Оценителната комисия да не изисква представяне на документи от кандидатите, когато обстоятелствата в тях са достъпни чрез публичен регистър или когато информацията или достъпът до нея се предоставя от компетентния орган по служебен път.

¹¹ копие от сертификационно писмо от контролиращото лице, удостоверяващо, че е проведена най-малко първа инспекция¹¹, или копие от сертификат от контролиращо лице, удостоверяващо, че кандидатът е производител на продукт/и, сертифициран/и като биологичен

¹² Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91

¹³ <http://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/nacionalna-programa-po-pchelarstvo/>

¹⁴ Одитно доказателство № 3

Предвид развитата допълнителна функционалност в ИСУН 2020 и предоставена техническа възможност за достъп до данни в НСИ, УО на ПРСР вече не изисква представяне от страна на кандидатите на документи, доказващи налична в НСИ информация.¹⁵

В допълнение, в предоставената от Държавен фонд „Земеделие“ информация относно изпълнението на аналогичната препоръка, адресирана към изпълнителния директор на фонда, е посочено, че в издадените към 24.02.2022 г. Условия за кандидатстване е предвидена възможност за служебна проверка съгласно изискването в чл. 2, ал. 1 и чл. 3 от Закона за електронното управление.¹⁶ В раздела „Списък на документи, които се подават на етап кандидатстване“ от Условията за кандидатстване по всички мерки и подмерки са посочени документите, които трябва да бъдат представени, за да се удостовери допустимостта на кандидата, като условията, за които не е предвиден документ, се проверяват служебно. Посочва се също така и че към м. март 2022 г., условията за кандидатстване по подмерките, по които са отворени приеми на проектни предложения чрез ИСУН 2020 не включват документи, достъпни в публични регистри или такива, за които ДФЗ има осигурен достъп от външни институции.¹⁷

Препоръка 3 е в процес на изпълнение.

По препоръка 4. *Да се актуализират Вътрешни правила за организация на дейността на дирекция „Директни плащания и идентификация на земеделски парцели“ съобразно функциите, определени в Устройствен правилник на МЗХ (УПМЗХ) от 09.08.2016 г.¹⁸*

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по т. 1.1.3. от раздел II, част „Констатации и оценки“ в одитния доклад, че Главна дирекция „Земеделие и регионална политика“ (ЗРП) поддържа информационна система за регистъра на земеделските стопани на централно ниво, координира и контролира поддържането ѝ на областно ниво, предоставя информация от нея и подготвя методически указания по прилагане на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани до влизане в сила на изменение и допълнение на Устройствен правилник на МЗХ от 09.08.2016 г. След тази дата функциите се изпълняват от дирекция „Директни плащания и идентификация на земеделски парцели“ (ДПИЗП). Проверените при одита „Вътрешни правила за организация на дейността на дирекция ДПИЗП“ са утвърдени през 2015 г. и не отразяват функциите, вменени на дирекцията, с Устройствения правилник на МЗХГ.

При проверката на изпълнението на препоръката е установено, че Вътрешните правила за организация на дейността на дирекцията отново не са приведени в съответствие с измененията в Устройствения правилник на МЗХГ.

Повторната проверка показва, че Вътрешните правила на дирекцията са актуализирани, като в подкрепа на това са изпратени Заповед № РД09-1176 от 09.12.2021 г.¹⁹, с която са утвърдени Вътрешни правила на дирекция „Идентификация на земеделските парцели“²⁰, неразделна част от нея. В правилата е предвидено дирекцията да

¹⁵ Одитно доказателство № 1

¹⁶ Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, не могат да изискват от гражданите и организациите представянето или доказването на вече събрани или създадени данни, а са длъжни да ги съберат служебно от първичния администратор на данните

¹⁷ Одитно доказателство № 2

¹⁸ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.1.3. на одитен доклад № 0300100318

¹⁹ Одитно доказателство № 4

²⁰ Одитно доказателство № 4

е структурирана в два отдела: отдел „Методология и качествен контрол на Системата за идентификация на земеделските парцели“ (СИЗП) и отдел „Поддържане на база данни на СИЗП“. Съгласно чл. 9, т. 8 от правилата, отдел „Методология и качествен контрол на Системата за идентификация на земеделските парцели“ поддържа информационна система за регистъра на земеделските стопани на централно ниво, координира и контролира поддържането и на областно ниво, предоставя информация от нея и подготвя методически указания по прилагане на Наредба № 3 от 1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските стопани.

Препоръка 4 е изпълнена.

II. По дадените препоръки към изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“

По препоръка 1. *Да се предприемат действия за съобразяване с разпоредбите на чл. 36 от Административно процесуалния кодекс, във връзка с изискването за еднократно събиране и създаване на данни и служебно уведомяване, предвидени в чл. 2, ал. 1 и чл. 3 от Закона за електронното управление, при представяне на документи, включени в насоки за кандидатстване при бъдещи приеми по мерки от ПРСР 2014-2020 г.²¹*

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по т. 1.2.2.4., раздел II, част „Констатации и оценки“ от одитния доклад, че при прегледа на общите документи, придружаващи заявлението за подпомагане, включени в Наредба № 9 от 21.03.2015 г. по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от кандидатите е изискана за представяне на информация, за която са налице данни, събирани или създавани от други институции, поради ненавременна създадена организация за: получаване на документите по служебен път; отпадане на утежняваща административна услуга; пропуск в нормативните изисквания за кандидати, които по едно и също време участват по повече от една подмярка, да не представят едни и същи документи.

При проверката на изпълнението на препоръката е установено, че към 30.07.2021 г. продължават да се изискват документи, за които според служителите на МЗМ не е имало сигурност, че е възможно да се осигури служебен достъп:

- удостоверение за данъчна оценка, издадено в рамките на месеца, предхождащ датата на подаване на проектното предложение - важи в случай, че проектът включва разходи за закупуване на земя, сгради и/или друга недвижима собственост;

- удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;

- договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието, храните и горите за осъществяване на контрол за спазване правилата на биологичното производство по реда на чл. 19 и 20 от ЗПООПЗПЕС, придружен от писмено доказателство по чл. 29, параграф 1 от Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007²², удостоверяващо, че земята/площите

²¹ Част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.2.2.4. на одитен доклад № 0300100318

²² Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 относно биологичното производство и етикетането на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91

и/или наличните животни, с които е обосновано ползването на инвестициите, свързани с производство на биологични продукти, са предмет на контрол към датата на кандидатстване.

Продължават да се изискват от кандидатите по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“²³ от ПРСР 2014-2020 г., вместо да се осигури служебен достъп, изпълнителният директор на ДФЗ мотивира необходимостта от тяхното изискване, с това че²⁴:

- удостоверение за данъчна оценка (важи в случай, че проектът включва разходи за закупуване на земя, сгради и/или друга недвижима собственост) не може да се изисква по служебен път, тъй като е необходимо да бъде издадено в рамките на месеца, предхождащ датата на подаване на проектното предложение;

- удостоверение съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър - в електронните регистри на Министерство на земеделието посоченият регистър не е актуален. Удостоверенията са с едногодишна давност и е необходимо да се изискват от кандидатите;

- договор за контрол²⁵ с контролиращо лице, получило разрешение от министъра на земеделието, храните и горите за осъществяване на контрол за спазване правилата на биологичното производство по реда на чл. 19 и чл. 20 от ЗПООПЗПЕС, придружен от писмено доказателство²⁶ по чл. 29, параграф 1 от Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007²⁷, удостоверяващо, че земята/площите и/или наличните животни, с които е обосновано ползването на инвестициите, свързани с производство на биологични продукти, са предмет на контрол към датата на кандидатстване. Извършва се справка в регистъра на министерството, но не винаги се прикачват необходимите документи и поради тази причина продължава изискването на договора за контрол.

Изложените мотиви не могат да се приемат за основателни, тъй като:

- удостоверението съгласно чл. 25, ал. 4 от Наредба № 47 от 2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър се издава от Областни дирекции „Земеделие“ (ОДЗ), след вписване на собственика на пчелина в регистъра по чл. 25, ал. 1 от същата наредба и екземпляр от удостоверението се съхранява в ОДЗ, което означава че може да бъде предоставено копие на удостоверението по служебен път. На електронната страница на Министерство на земеделието е публикуван списък²⁸, поддържан на основание чл. 26, ал. 1 от Наредба № 47 от 2003 г., от който може да се извърши служебна проверка на обстоятелствата, вписани в списъка. Списъкът е актуален към 24.02.2022 г. В случай, че информацията не е актуална е следвало да се предприемат действия за осигуряване на данни, необходими за издаване на удостоверението по служебен път;

- договор за контрол по смисъла на чл. 18, ал. 3 от ЗПООПЗПЕС с контролиращо лице – сертификационно писмо/ сертификат от контролиращо лице са налични в База данни

²³ Одитно доказателство № 3

²⁴ Одитно доказателство № 6

²⁵ по смисъла на чл. 18, ал. 3 от Закона за прилагане на Общата организация на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз

²⁶ копие от сертификационно писмо от контролиращото лице, удостоверяващо, че е проведена най-малко първа инспекция²⁶, или копие от сертификат от контролиращо лице, удостоверяващо, че кандидатът е производител на продукт/и, сертифициран/и като биологичен

²⁷ Регламент № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 относно биологичното производство и етикетването на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91

²⁸ Публикуван списък на основание чл. 26, ал. 1 от Наредба № 47 от 2003 г. <http://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/nacionalna-programa-po-pchelarstvo/>

на производители, преработватели и търговци на земеделски биологични продукти и храни (Регистър на биологично земеделие) към Министерство на земеделието, през целия одитиран период. С оглед ползване на данни от регистъра и издаване на посочения документ по служебен път е следвало да се създаде организация за прикачване на необходимите документи в регистъра.

Във връзка с изпълнението на препоръката, от Държавен фонд „Земеделие“ се посочва, че в издадените към 24.02.2022 г. Условия за кандидатстване е предвидена възможност за служебна проверка съгласно изискването в чл. 2, ал. 1 и чл. 3 от Закона за електронното управление. В раздела „Списък на документи, които се подават на етап кандидатстване“ от Условията за кандидатстване по всички мерки и подмерки са посочени документите, които трябва да бъдат представени, за да се удостовери допустимостта на кандидата, като условията, за които не е предвиден документ, се проверяват служебно.

Посочва се също така и че към м. март 2022 г., условията за кандидатстване по подмерките, по които са отворени приеми на проектни предложения чрез ИСУН 2020 не включват документи, достъпни в публични регистри или такива, за които ДФЗ-РА има осигурен достъп от външни институции и съответно са предприети необходимите мерки, за облекчаване на административната тежест на земеделските производители, получатели на подпомагане, като:

- регистрационната карта, издадена по реда на Наредба № 3 от 1999 г. по § 4 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) и анкетните формуляри към нея – се проверяват онлайн в Регистъра на земеделските стопани на адрес: <https://88.203.145.187:8082/rzpjw56dcngv96GunIOjwP/>;

- удостоверението за признаване на групата/организацията на производители се проверява служебно в регистъра към МЗм;

- справката от НАП за осигуряване или неосигуряване на кандидата се извършва по служебен път в достъпните регистри;

- удостоверението за семейно положение на кандидата, издадено от съответната община е обект на служебна проверка в RegiX;

- удостоверението издадено от БАБХ за регистрация на животновъден обект е обект на служебна справка в Регистъра на животни и пчели, поддържан от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ).²⁹

Препоръка 1 е в процес на изпълнение.

По препоръка 3. *Да се предприемат действия за предоставяне по служебен път на удостоверение за липса на тежести върху техника от Централен регистър за особени заложи (ЦРОЗ).*³⁰

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по т. 1.1.2. от раздел II, част „Констатации и оценки“ в одитния доклад, че от кандидатите за предоставяне на кредит по направление „техническо обезпечаване“ по „Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство“ е изисквано Удостоверение от ЦРОЗ за липса на тежести върху техниката, предмет на искания преференциален инвестиционен кредит, а същото не е получено от служителите по служебен път, поради липса на електронен достъп до базата данни на ЦРОЗ.

²⁹ Одитно доказателство № 6

³⁰ част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.1.2 от одитен доклад № 0300100318

При проверката на изпълнението на препоръката е установено, че независимо от осигурения достъп на ДФЗ (заявление № ДАЕУ 5512 от 25.07.2018 г.) до данни от RegiX, до 30.07.2021 г., от ДФЗ все още продължава да се изискват удостоверения за липса на тежести върху техника, предмет на преференциален инвестиционен кредит и не са предприети своевременни действия за извършването на анализ, доколкото достъпваната през системата за междурегистров обмен информация е достатъчна за извършване на проверките от компетентната дирекция по управление на Кредитната схема за инвестиции на ДФЗ в селското стопанство.

Във връзка с изпълнението на препоръката от ДФЗ са предприети действия за предоставяне по служебен път на Удостоверение за липса на тежести върху техника от Централен регистър за особени залози (ЦРОЗ)³¹ като:

- е предоставена заповед на председателя на Държавна агенция „Електронно управление“ (ДАЕУ)³², с която е наредено осигуряването на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) на реален достъп до данни от Централен регистър за особените залози (ЦРОЗ), чрез средата за междурегистров обмен RegiX;

- с резолюция на изпълнителния директор на ДФЗ са определени служители, на които да бъде издаден Квалифициран електронен подпис с различни нива на достъп, включително до информационното приложение RegiX, включващо информация от Централния регистър за особените залози³³;

- е извършен анализ относно това дали информацията, която може да бъде извлечена от ЦРОЗ чрез RegiX, отговаря на нуждите за извършване на съответните проверки и преценка документът „Удостоверение за липса на тежести върху техника от Централен регистър за особените залози“ да не бъде изискван от кандидатите;

- от изпълнителния директор на ДФЗ на 25.02.2022 г. е утвърден нов образец на заявление за кандидатстване за инвестиционен кредит с актуализирана информация по отношение документите, получавани по служебен път.³⁴ В образца на заявление в част Специфични документи по Направление „Техническо обезпечаване“, т. 3. е посочено, че „Удостоверение от ЦРОЗ за липса на тежести върху техниката – предмет на искания преференциален инвестиционен кредит“ не се изисква от кандидата, тъй като се извършва служебна проверка от ДФЗ.³⁵

Препоръка 3 е изпълнена.

По препоръка 4. *Да се актуализира информацията, публикувана на електронната страница на ДФЗ за „Кредитна схема за инвестиции в селското стопанство“ относно документите получавани по служебен път.*³⁶

Препоръката е дадена във връзка с констатацията по т. 1.1.2. от раздел II, част „Констатации и оценки“ от одитния доклад, че заявлението за предоставяне на парични средства по „Кредитна схема за инвестиции в селското стопанство“ включва приложение с опис на документите за представяне, част от които могат да се получат по служебен път, тъй като информацията е налична в други организации, независимо, че в Трети план за

³¹ Одитни доказателства № № 7,8 и 10

³² Одитно доказателство № 9

³³ Одитно доказателство № 11

³⁴ Одитни доказателства № № 7,8 и 10

³⁵ <https://www.dfz.bg/bg/darzhavni-pomoshhti/kreditna-shema-za-investicii/>

³⁶ част „Констатации и оценки“, Раздел II, т. 1.1.2 от одитен доклад № 0300100318

действие за намаляване на административната тежест е заложено подаване на документи по електронен и мрежов път. Установено е, че от кандидатите за предоставяне на кредит по направление „техническо обезпечаване“ са представени следните документи в оригинал, информация за които е налична в други организации:

- удостоверение от НАП за наличие или липса на задължения по чл. 87, ал. 6 от ДОПК. По информация от ДФЗ документът е предоставен от кандидатите, тъй като възможност за получаване на удостоверението от НАП по служебен път е налице от 22.05.2017 г., а кандидатстването за инвестиционния проект е преди подписването на „Инструкция за взаимодействие и обмен на информация между ДФЗ и НАП“;

- удостоверение за липса на тежести (за липса на вписани обстоятелства) върху предложените активи, като обезпечение на кредита, издадено от Агенцията по вписвания. По мнение на ДФЗ услугата е платена и не са предвидени средства за заплащане на такси.

- удостоверение за липса на съдебно-изпълнителни производства, издадено от съответния районен съд;

- копие на анкетна карта за регистрация като земеделски производител по ЗПЗП – копия и/или удостоверение за регистрация в ИСАК - системата за регистрация на кандидатите и на заявленията за подпомагане включва регистър на кандидатите за подпомагане и регистър на заявленията за подпомагане. Достъп до системата за регистрация на кандидатите и заявленията за подпомагане имат: длъжностни лица от ДФЗ-РА, МЗХГ и ОДЗ. Данните в системата за регистрация на кандидатите и заявленията за подпомагане се ползват за: проверка и взимане на решения по заявленията за подпомагане; изплащане на финансова помощ; контрол за използване на помощите; изготвяне на справки и отчети.

- удостоверение от Централния регистър на особените залози (ЦРОЗ) за липса на тежести върху техниката, предмет на искания преференциален инвестиционен кредит. Удостоверението не е получено по служебен път, тъй като ДФЗ няма електронен достъп до базата данни на ЦРОЗ.

При проверката на изпълнението на препоръката е установено, че към 30.07.2021 г. от ДФЗ е публикувано актуализирано заявление за кандидатстване по „Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство“, съгласно което е отпаднало изискването за представяне от кандидатите на част от документите, но все още продължават да се изискват документи, които могат да бъдат получени по служебен път, като:

- удостоверение за липса на съдебно-изпълнителни производства, издадено от съответния районен съд;

- удостоверение от Централния регистър на особените залози (ЦРОЗ) за липса на тежести върху техниката, предмет на искания преференциален инвестиционен кредит;

- копия и/или удостоверение за регистрация като земеделски производител по ЗПЗП – копия и/или удостоверение за регистрация в ИСАК.

При повторната проверка във връзка с изпълнението на препоръката, е установено, че на електронната страница на ДФЗ е публикувано актуализирано заявление за кандидатстване по „Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство“, съгласно което е отпаднало изискването кандидатите да представят документите, част от които могат да се получат по служебен път³⁷:

³⁷ Одитни доказателства № № 7,8 и 10
<https://www.d fz .bg/bg/darzhavni-pomoshti/kreditna-shema-za-investicii>

- удостоверение от Централния регистър на особените залози за липса на тежести върху техниката, предмет на искания преференциален инвестиционен кредит;

- копие на анкетна карта за регистрация като земеделски производител по Закон за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) - копия и/или удостоверение за регистрация в ИСАК.

Към 01.03.2022 г. продължава да се изисква от кандидатите по кредитната схема „Удостоверение за липса на съдебно-изпълнителни производства“, издадено от съответния районен съд. По отношение на възможността за получаване на удостоверението по служебен път, от ДФЗ се посочва, че след извършени проверки е установено, че чрез получения служебен достъп до информационното приложение RegiX, не е налице възможност за получаване на цялата необходима информация. Камарата на частните съдебни изпълнители поддържа Централен регистър на длъжниците (ЦРД), чрез който могат да се генерират справки за наличието или липсата на висящи изпълнителни дела за физически и юридически лица. От информацията, публикувана на електронната страница на ЦРД, се вижда, че справките са платени. За корпоративни клиенти е предвидена възможност за абонамент след сключване на договор. Държавен фонд „Земеделие“ уверяват, че ще бъде извършено допълнително проучване за характера на информацията, която може да бъде получена от ЦРД, доколко отговаря на нуждите на ДФЗ при администрирането на „Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство“ и каква ще бъде цената на годишния абонамент за един или повече служители. Ще бъде извършен анализ за целесъобразността на разхода за платена услуга, поет от държавата или да бъде заплащан от кандидата за кредит, предвид значително намаления интерес към кредитната схема от страна на земеделските производители.³⁸

Препоръка 4 е в процес на изпълнение.

³⁸ ОД № 5 и № 17 Писмо на ДФЗ с изх. № 02-5000/5#17 от 24.02.2022 г. – по въпрос 3 и 4; Докладна записка вх. № 02-5000/ 5#21 от 02.03.2022 г. на директор на дирекция „Инвестиционни схеми за подпомагане“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Осъществената повторна проверка за изпълнението на препоръките, дадени с одитен доклад № 0300100318 за извършен одит „Ефективност на предприетите мерки за облекчаване на административната тежест върху земеделските производители” за периода от 01.01.2015 г. до 30.06.2018 г. показва че от министъра на земеделието и изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“ са предприети достатъчно мерки и действия за осигуряване изпълнението на дадените препоръки.

От оценените като неизпълнени при първата проверка 3 (три) препоръки, дадени на министъра на земеделието, 1 (една) препоръка е изпълнена, 1 (една) е частично изпълнена и 1 (една) е в процес на изпълнение.

От оценените като неизпълнени при първата проверка 3 (три) препоръки, дадени на изпълнителния директор на Държавен фонд „Земеделие“, 1 (една) препоръка е изпълнена и 2 (две) препоръки са в процес на изпълнение.

В хода на проверката са събрани 11 одитни доказателства.

Докладът за резултатите от повторната проверката за изпълнението на препоръките е съставен при спазване на Рамката за професионални становища, издадена от Комитета за професионални стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ и Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти и одитната дейност на Сметната палата.

Докладът за резултатите от проверката за изпълнението на препоръките е приет на основание чл. 50, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 230 на Сметната палата от 02.08.2022 г.

ОПИС НА ДОКАЗАТЕЛСТВОТА

№ по ред	Вид документ	Брой листа и електронни носители
1.	Писмо на министъра на земеделието, изх.№ 17-36/24.02.2022 г. с информация относно изпълнението на дадените от Сметната палата препоръки по одитен доклад № 0300100318, с приложено към него писмо с въпроси до министъра на земеделието с вх. № 17-36/15.02.2022 г.	7 на CD към одитното досие
2.	Писмо-отговор от изпълнителния директор на ДФЗ с изх. № 02-5000/5#17/24.02.2022 г. с информация относно повторен контрол за изпълнение на препоръки по одитен доклад №0300100318, с приложено към него писмо с въпроси до изпълнителния директор на ДФЗ с вх. № 02-5000/5#14/16.02.2022 г.	5 на CD към одитното досие
3.	Условия за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура чрез подбор № BG06RDNP001-4.012 по подмярка 4.1, Приложение № 1 към Заповед № РД09-399/ 19.04.2021 г., т. 24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване, т. 24.1 Списък с общи документи (26, 27), 24.2 Списък с документи, доказващи съответствие с критериите за оценка на проекти (2)	на CD към одитното досие
4.	Заповед № РД09-1176/09.12.2021 г. на министър на земеделието, храните и горите за утвърждаване на Вътрешни правила за организация на дейността на дирекция „Идентификация на земеделски парцели“ в Министерството на земеделието, храните и горите с приложени към нея Вътрешни правила за организация на дейността на дирекция „Идентификация на земеделски парцели“ в Министерството на земеделието, храните и горите	9 на CD към одитното досие
5.	Допълнение към писмо-отговор от министъра на земеделието с изх. № 17-36/04.03.2022 г.	3 на CD към одитното досие
6.	Три броя допълнения към писмо-отговор от изпълнителния директор на ДФЗ с изх. изх. № 02-5000/5#17/24.02.2022 г. от 07.03.2022 г.	Електронни документи
7.	Докладна записка от зам. изпълнителен директор на ДФЗ с вх. № 02-5000/5#12/27.07.2021 г. до изпълнителния директор на ДФЗ за актуализиране на информацията в заявлението за кандидатстване по Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство и Докладна записка от зам. изпълнителен директор на ДФЗ с вх. № 02-5000/5#18/25.02.2022 г. до изпълнителния директор на ДФЗ за актуализиране на информацията в заявлението за кандидатстване по Кредитната схема за инвестиции в селското стопанство	2 на CD към одитното досие
8.	Заявление за кандидатстване за инвестиционен кредит	10 на CD към одитното досие
9.	Заповед № ДАЕУ-12062/05.12.2018 г. на председателя на държавна агенция „Електронно управление“	6 на CD към одитното досие
10.	Докладна записка вх. № 02-5000/ 5#21 от 02.03.2022 г. на директор на дирекция „Инвестиционни схеми за подпомагане“ за предприетите мерки за облекчаване на административната тежест на земеделските производители	3 на CD към одитното досие
11.	Докладна записка вх. № 03-0416/ 6687 от 22.12.2021 г. на директор на дирекция „Връзки с обществеността, протокол и координация за определяне на прогнозно количество КЕП за служители от ДФЗ-РА	1 на CD към одитното досие